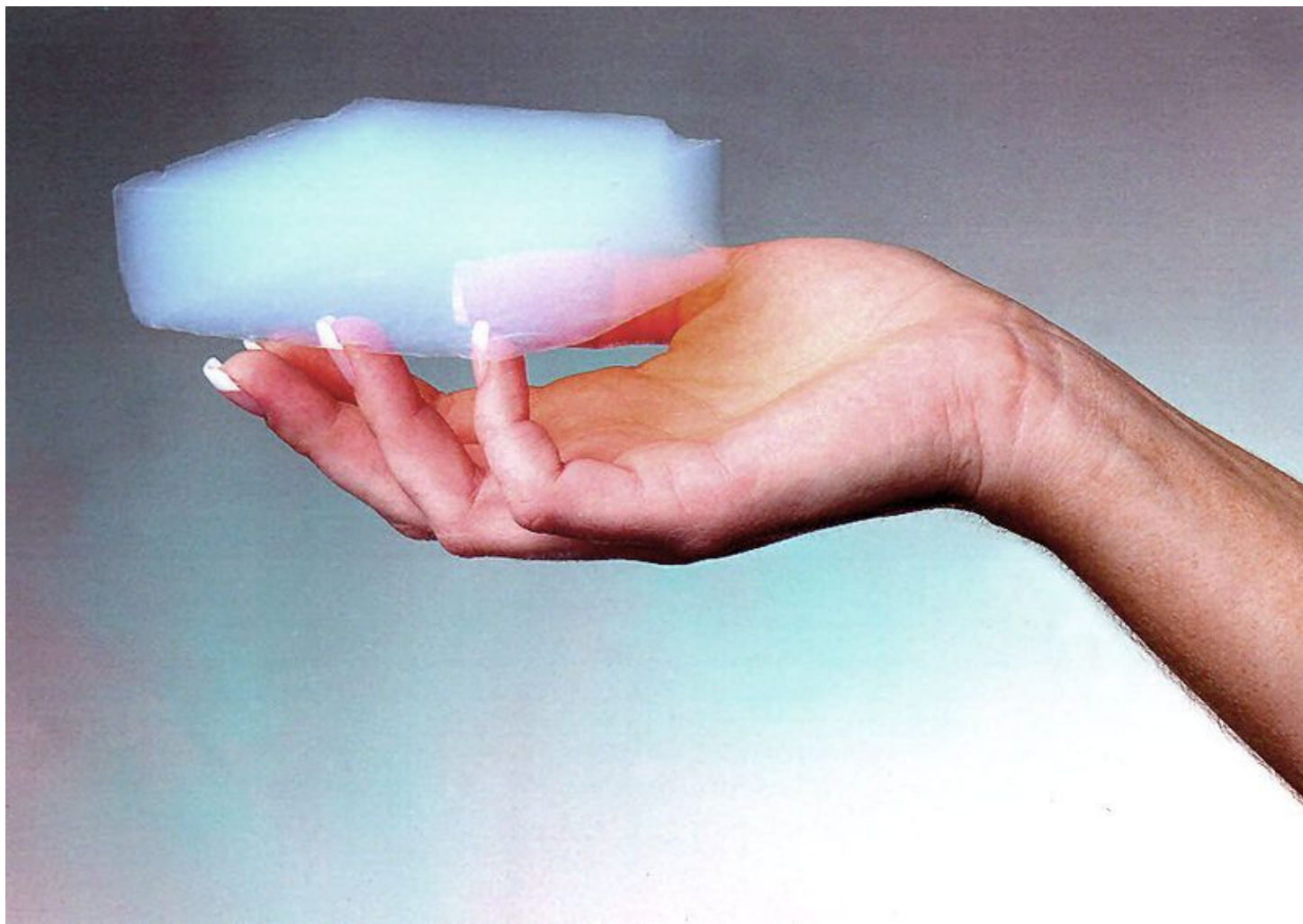

Аерогель та його
архітектурно
дизайнерський
потенціал.

□ **Аерогелі** (від лат. *Aer* — повітря і лат. *gelatus* — заморожений) — клас матеріалів, що являють собою гель, у якому рідка фаза повністю заміщена газоподібною. Такі матеріали мають рекордно низьку густину і демонструють низьку унікальних властивостей: твердість, прозорість, жароміцність тощо. Поширені аерогелі на основі аморфного діоксиду кремнію, глинозему, а також оксидів хрому та олова. На початку 1990-х отримані перші зразки аерогеля на основі вуглецю.

Блок аерогеля в руці

□ Аерогелі відносяться до класу мезопористих матеріалів, у яких порожнини займають не менше 50% об'єму. Як правило, цей відсоток досягає 90-99, а густина становить від 1 до 150 кг/м³. За структурою аерогелі являють собою деревовидну мережу з об'єднаних у кластери наночастинок розміром 2-5 нм і пор розмірами до 100 нм.

Виготовлення

Процес виробництва аерогелей складний і трудомісткий. Спочатку за допомогою хімічних реакцій гель полімеризується. Ця операція займає кілька діб і на виході виходить желеподібний продукт. Потім спиртом з желе видаляється вода. Повне її видалення - запорука успішності всього процесу. Наступний крок - "суперкритичне" висихання. Воно проводиться в автоклаві при високому тиску і температурі, в процесі бере участь зріджений вуглекислий газ.

Першість у винаході визнана за хіміком Стівеном Кістлером (Steven Kistler) з Тихоокеанського коледжу (College of the Pacific) в Стоктоні, Каліфорнія, США, який опублікував у 1931 році в журналі Nature свої результати. Кістлер заміняв рідину в гелі на метанол, а потім нагрівав гель під тиском до досягнення критичної температури метанолу (240 °C). Метанол виходив з гелю, не зменшуючись в об'ємі; відповідно, і гель «висихав», майже не ужимаючись.

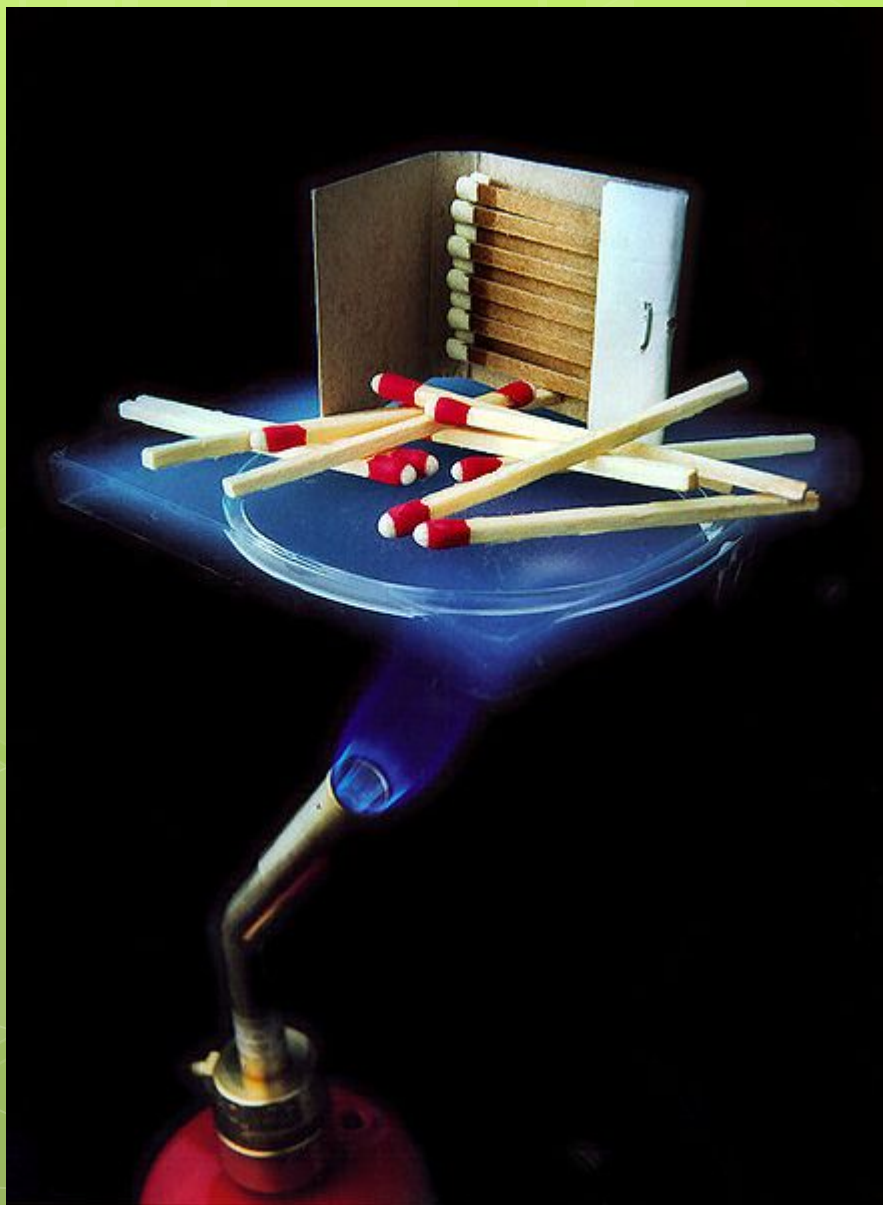
Властивості

На дотик аерогелі нагадують легку, але тверду піну, щось на кшталт пінопласту. Це дуже міцний матеріал — зразок аерогеля може витримати навантаження в 2000 разів більше власної ваги.

ваги. 2,5-кг цеглини, що утримується на блоці аерогелю вагою 2,38 г

Аерогелі, особливо кварцові — гарні теплоізолятори. Вони також дуже гігроскопічні. За зовнішнім виглядом аерогелі напівпрозорі, виглядають блакитнуватими у відбитому світлі і ясно-жовтими в прохідному.

Аерогель в якості теплоізолятора

Порівняння товщини різних матеріалів при коефіцієнт і теплопередачі $U = 0.15 \text{ W/m}^2\text{K}$

$U = 0.15 \text{ W/m}^2\text{K}$ – recommended heat transfer coefficient for passive shell construction

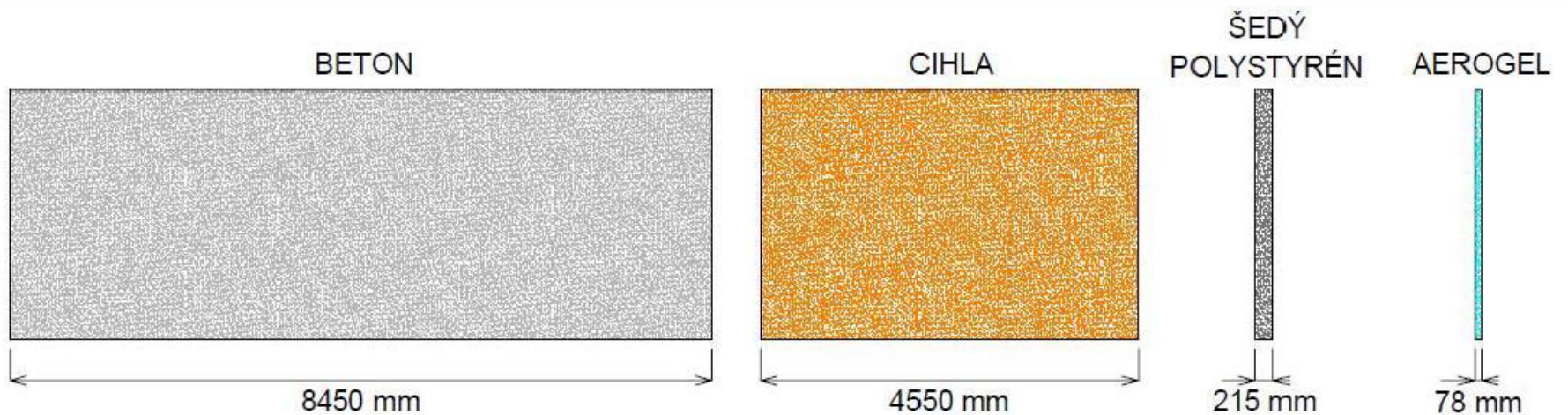

Fig. 1: A comparison of the thickness of various materials at $U = 0.15 \text{ W/m}^2\text{K}$

(CONCRETE

BRICK

GREY POLYSTYRENE

AERO GEL)

Використання

Прозорий аерогель діоксиду кремнію був би дуже придатним як теплоізоляційний матеріал для вікон, який істотно обмежує теплові втрати будівель. Одна група дослідників показала, що виробництво аерогелю в невагомому навколишньому середовищі може виробляти частки більшого однакового розміру і зменшити ефект релеєвського розсіювання у кремнезему аерогелю, в результаті чого аерогель стає менш синій і прозоріший.

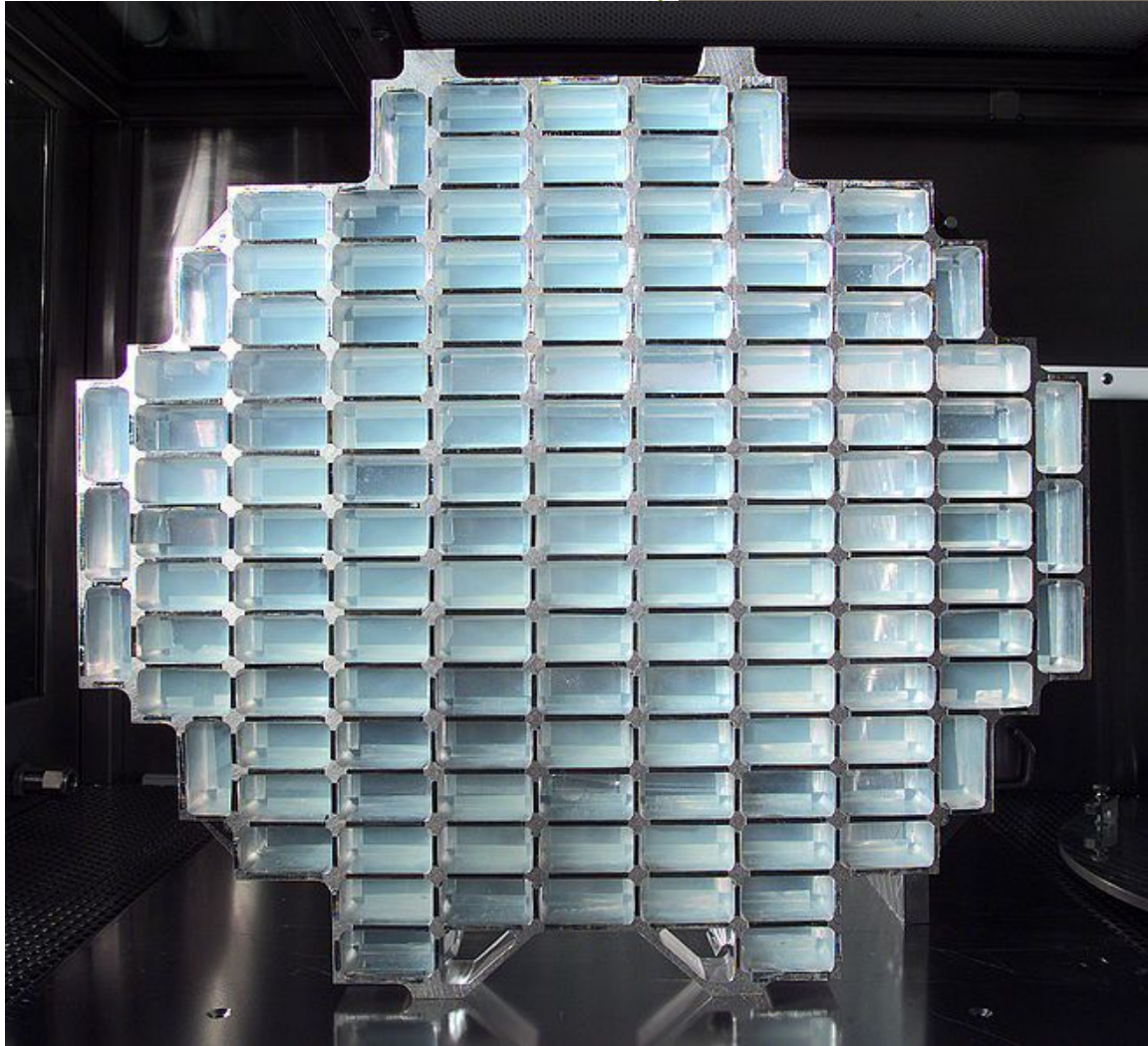
У гранульованому вигляді, щоб додати ізоляцію на мансардні вікна. Georgia Institute of Technology's 2007 проект Solar Decathlon House використовується аерогель як ізолятор в у напівпрозорому даху.

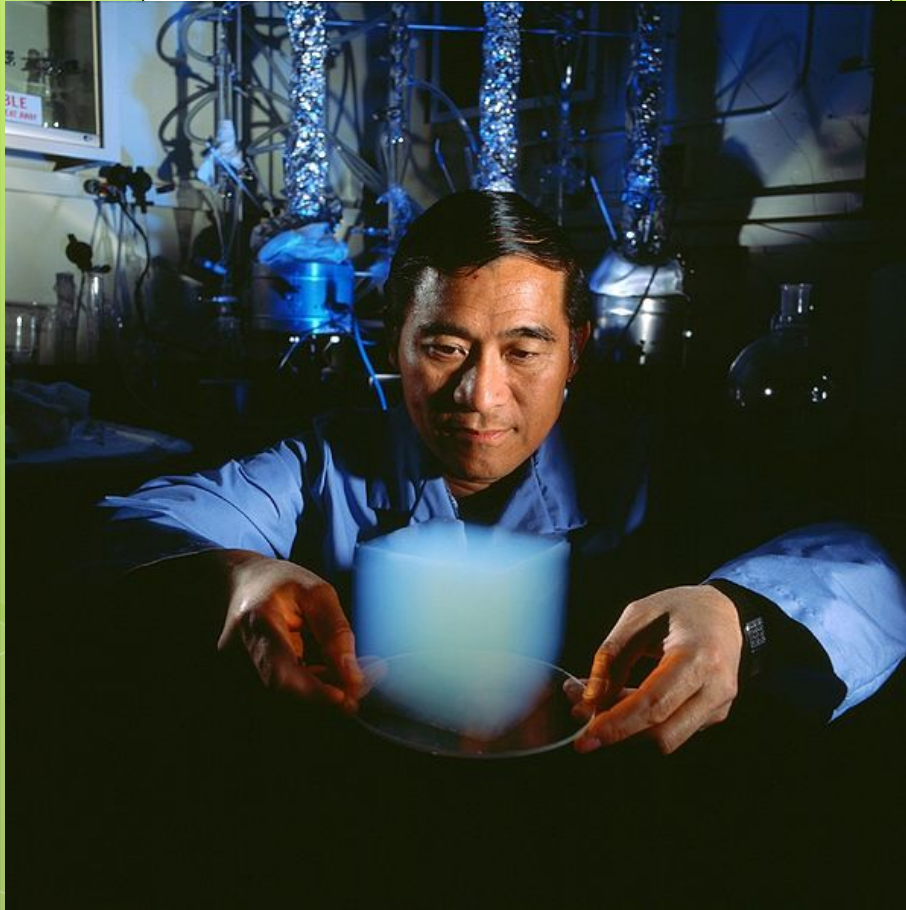
Solar Decathlon House

На початку 2006 деякі компанії, наприклад, United Nuclear, заявили про початок продажу аерогеля організаціям і приватним особам. Залежно від розміру і форми зразка, ціна становить від \$25 (фрагменти) до \$125 (шматочок, що поміщається на долоні).

Крім численних технічних застосувань, обумовлених перерахованими вище унікальними властивостями, аерогель знаменитий передусім використанням у проекті «Стардаст» як матеріал для пасток космічного пилу.

132 комірки з аерогелем апарату
Стардаст (NASA)

Пітер Цзоу із
зразком аерогеля
в Лабораторії
реактивного руху,
Каліфорнійський
технологічний
інститут

Джерела:

- <http://de.wikipedia.org/wiki/Aerogel>
- Transactions of the VŠB – Technical University of Ostrava
No. 2, 2011, Vol. XI, Civil Engineering Series paper #26
- <http://www.solarnext.eu/eng/ref/envelopeprojects.shtml>
- <https://www.youtube.com/watch?v=LiVLT2TM9AA>
- <http://www.aerogel-russia.ru/pub/149-aspen-aerogels.html>